

fot. Robert Drózd

2016

Dubelt *Life +*

fot. Mateusz Matysiak, www.mateuszmatysiak.pl

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 koordynuje szereg działań na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego Starego Kontynentu. Koncepcja sieci wywodzi się z tradycyjnych metod ochrony obszarowej i gatunkowej, lecz polega również na wprowadzeniu wielu nowatorskich rozwiązań, w tym integracji ochrony przyrody z działalnością gospodarczą i kulturalną oraz czynnego udziału społeczności lokalnych w tworzeniu sieci.

Podstawę prawną stanowią tzw. Dyrektywa Ptasia z 2009 r., która reguluje zasady ochrony ptaków i nakłada obowiązek ochrony ich siedlisk, oraz Dyrektywa Siedliskowa z 1992 r., określająca zasady ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Ochrona obszaru w ramach sieci Natura 2000 nie wyklucza, przy spełnieniu pewnych warunków, jego gospodarczego wykorzystania. To także szansa zdobycia unijnych środków na ochronę najcenniejszych fragmentów przyrody.

Najrzadsze i najbardziej zagrożone gatunki i siedliska w Europie, które w szczególności powinny być objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000 noszą miano „naturowych”, a ich listy zawarte są w załącznikach do wyżej wymienionych dyrektyw. Celem tworzenia obszarów Natura 2000 jest zapewnienie przetrwania tych gatunków oraz cennych przyrodniczo siedlisk na terenach, gdzie one występują.

Obszar Natura 2000 Dolina Górnej Narwi łączący Puszcę Białowieską z Narwiańskim Parkiem Narodowym, jest niezwykle cenny ze względu na występowanie rzadkich

gatunków i siedlisk. Coroczne zalewy, zgodne z ich rytmem użytkowanie doliny oraz specyfika meandrującego koryta rzeczno to czynniki decydujące o zachowaniu większości występujących tu „naturowych” siedlisk przyrodniczych oraz związanych z nimi gatunków, z których większość stanowią ptaki.

Dubelt jest jednym z najrzadszych i najcenniejszych gatunków ptaków, dlatego właśnie jemu poświęcony jest projekt: Czynna ochrona dubelta *Gallinago media* w obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi” realizowany w ramach unijnego programu LIFE+. Jego główne założenia to:

- odtworzenie 230 ha nieużytkowanych łąk,
- przywrócenie wypasu na ok. 65 ha
- budowa brodów i remont dróg dojazdowych do łąk, które ułatwią ich użytkowanie,
- monitoring populacji dubelta, badania dotyczące jego biologii i wykorzystanie ich wyników w dokumentach określających zasady ochrony gatunku w Polsce,
- podniesienie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności i turystów.

fot. Dominika Piotrowska

Dbając o siedliska dubelta przyczyniamy się nie tylko do ochrony unikatowych ekosystemów, których częścią są rzadkie gatunki roślin, chrząszczy, motyli, płazów i ptaków, ale również do zachowania niezwykle pięknych krajobrazów naszego regionu. Te krajobrazy współtworzone są przez, w większości drewnianą, zabudowę nadnarwiańskich wsi – chaty, budynki inwentarskie, cerkwie. W Dolinie Górnej Narwi piękno przyrody łączy się z zabytkową architekturą, lokalną gwarą i folklorem.

www.dubelt.ptop.org.pl

Projekt „Czynna ochrona dubelta Gallinago media w obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi (LIFE11 NAT/PL/000436)” jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Instrumentu Finansowego dla Środowiska Life+ oraz przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zakup ziemi w ramach projektu został dofinansowany przez Vogelschutz Komitee e.V.

fol. Mateusz Matysiak

Styczeń

2016

Grudzień

2015

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Ni
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

Luty

2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Ni
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Ni
28	29	30	31	1	2'	3
4	5	6	7	8	9	10°
11	12	13	14	15	16	17°
18	19	20	21	22	23	24°
25	26	27	28	29	30	31
1	2	3	4	5	6	7

07:41 ☀ 15:21

07:38 ☀ 15:30

07:33 ☀ 15:41

07:25 ☀ 15:53

07:15 ☀ 16:06

Luty

2016

Styczeń

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
1	2	3	4	5	6	7

Marzec

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
29	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
1 [']	2	3	4	5	6	7 07:03 ☀ 16:20
8 [•]	9	10	11	12	13	14 06:50 ☀ 16:34
15 [˘]	16	17	18	19	20	21 06:35 ☀ 16:47
22 [°]	23	24	25	26	27	28 06:20 ☀ 17:01
29	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13

fot. Mateusz Matysiak

Marzec

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
29	1	2 [']	3	4	5	6 06:04 ☀ 17:14
7	8	9 ^o	10	11	12	13 05:47 ☀ 17:27
14	15 [']	16	17	18	19	20 05:31 ☀ 17:39
21	22	23 ^o	24	25	26	27 06:14 ☀ 18:52
28	29	30	31 [']	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

Luty 2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13

Kwiecień 2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8

fol. Wojciech Misiukiewicz

Kwiecień

2016

Marzec

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
29	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

Maj

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7°	8	9	10
11	12	13	14 ^c	15	16	17
18	19	20	21	22°	23	24
25	26	27	28	29	30 [']	1
2	3	4	5	6	7	8

05:57 19:05

05:41 19:17

05:24 19:30

05:09 19:42

fol. Mateusz Matysiak

Maj

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
25	26	27	28	29	30	1 04:54 ☀ 19:55
2	3	4	5	6	7	8 04:41 ☀ 20:07
9	10	11	12	13	14	15 04:29 ☀ 20:19
16	17	18	19	20	21	22 04:18 ☀ 20:29
23	24	25	26	27	28	29 04:10 ☀ 20:39
30	31	1	2	3	4	5

Kwiecień 2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8

Czerwiec 2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

fot. Mateusz Matysiak

Czerwiec

2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
30	31	1	2	3	4	5 ^o 04:04 ☀ 20:47
6	7	8	9	10	11	12 ^o 04:00 ☀ 20:53
13	14	15	16	17	18	19 ^o 03:59 ☀ 20:57
20 ^o	21	22	23	24	25	26 ^o 04:01 ☀ 20:58
27 [']	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

Maj 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Lipiec 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
1	2	3	4	5	6	7

fot. Robert Drózdź

Lipiec

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
27	28	29	30	1	2	3 04:06 ☀ 20:56
4 [°]	5	6	7	8	9	10 04:12 ☀ 20:51
11	12 [°]	13	14	15	16	17 04:21 ☀ 20:44
18	19	20 [°]	21	22	23	24 04:31 ☀ 20:35
25	26	27 [']	28	29	30	31 04:42 ☀ 20:24
1	2	3	4	5	6	7

Czerwiec 2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

Sierpień 2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

fol. Mateusz Matysiak

Sierpień

2016

Lipiec

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
1	2	3	4	5	6	7

Wrzesień

2016

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9

<i>Pn</i>	<i>Wt</i>	<i>Śr</i>	<i>Cz</i>	<i>Pt</i>	<i>Sb</i>	<i>Nd</i>
1	2 ^o	3	4	5	6	7 04:53 ☀ 20:11
8	9	10 ^o	11	12	13	14 05:05 ☀ 19:57
15	16	17	18 ^o	19	20	21 05:17 ☀ 19:42
22	23	24	25 ^o	26	27	28 05:29 ☀ 19:26
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

fot. Grzegorz Kłosowski

Wrzesień 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
29	30	31	1°	2	3	4 05:41 ☀ 19:10
5	6	7	8	9 ^c	10	11 05:53 ☀ 18:53
12	13	14	15	16°	17	18 06:05 ☀ 18:36
19	20	21	22	23 [']	24	25 06:17 ☀ 18:19
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Sierpień 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

Październik 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Październik 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
26	27	28	29	30	1°	2
						06:29 ☀ 18:02
3	4	5	6	7	8	9°
						06:42 ☀ 17:46
10	11	12	13	14	15	16°
						06:54 ☀ 17:30
17	18	19	20	21	22°	23
						07:07 ☀ 17:14
24	25	26	27	28	29	30°
						06:20 ☀ 16:00
31	1	2	3	4	5	6

Wrzesień 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Listopad 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

fot. Marek Kosiński

Listopad 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
31	1	2	3	4	5	6 06:33 ☀ 15:47
7 ^c	8	9	10	11	12	13 06:47 ☀ 15:35
14 ^o	15	16	17	18	19	20 06:59 ☀ 15:25
21 [']	22	23	24	25	26	27 07:11 ☀ 15:17
28	29 ^o	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

Październik 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Grudzień 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8

Grudzień 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
28	29	30	1	2	3	4 07:22 ☀ 15:12
5	6	7 ^c	8	9	10	11 07:30 ☀ 15:09
12	13	14 ^o	15	16	17	18 07:37 ☀ 15:10
19	20	21 ^r	22	23	24	25 07:40 ☀ 15:13
26	27	28	29 ^o	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8

Listopad 2016

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

Styczeń 2017

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	Nd
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Projekt „Czynna ochrona dubelta Gallinago media w obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi” jest realizowany przez Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków w partnerstwie z Fundacją Natura International Polska.

Fundacja Natura International Polska powstała z inicjatywy grupy osób związanych z międzynarodową organizacją zarządzającą Natura International. Podobnie jak jej maczna organizacja, Natura International Polska zajmuje się przede wszystkim ochroną przyrody na wielkoobszarową skalę, przyczyniając się do ochrony i promowania naturalnych ekosystemów, wspierania rozwoju gospodarczego i kulturalnego oraz dobrobytu społeczności lokalnych.

Działalność Fundacji skupia się w szczególności na:

- ochronie przyrody przez zastosowanie innowacyjnych rozwiązań zmierzających do utrzymania bogactwa i integralności siedlisk oraz gatunków na skale krajobrazu,
- ekologii stosowanej i podejmowaniu kompleksowych inwentaryzacji przyrodniczych w celu wypracowania najlepszych strategii ochrony,
- kształceniu i angażowaniu lokalnych społeczności w ochronę przyrody, promowaniu poczucia odpowiedzialności i szacunku dla środowiska naturalnego.

Natura International Polska
ul. Tartaczna 3/4 • 82-300 Elbląg
tel./fax: 58 735 65 29 • fax: 58 739 86 32
www.natura-international.org.pl

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (PTOP) zostało założone w 1985 r. w Białowieży i jest pozarządową organizacją zrzeszającą osoby zainteresowane obserwowaniem i ochroną ptaków. Główny nacisk w działalności PTOF kładziemy na ochronę terenów podmokłych – siedlisk wielu ginących gatunków ptaków.

Podjęwane działania to m.in.:

- wykup i dzierżawa gruntów w ważnych ostojach ptaków,
- czynna ochrona terenów wodno-błotnych,
- propagowanie ekstensywnego rolnictwa,
- prowadzenie badań naukowych,
- edukacja ekologiczna i popularyzacja wiedzy o ptakach.

Jako pierwsza w kraju organizacja społeczna zaczęliśmy prowadzić zakup i dzierżawę ziemi w celu tworzenia ptasich ostoi. W 1990 roku zakupiliśmy 7 ha turzycowisk na bagnie Ławki – tak powstał pierwszy w Polsce społeczny rezerwat przyrody „Wodniczka”. Z czasem utworzyliśmy kolejne Ostoje Ptaków PTOF, nad którymi sprawujemy opiekę. Łącznie gospodarzemy już na prawie 1700 ha własnych gruntów, z czego ponad 380 ha znajduje się w Dolinie Górnej Narwi.

Do chwili obecnej PTOF zrealizowało kilkadziesiąt projektów, których głównym celem była ochrona szczególnie zagrożonych gatunków ptaków i ich siedlisk, m.in.: zurawi, bocianów białych, bocianów czarnych, dubeltów, cietrzewi, głuszców, rybitw, krasek.

Projekt i opracowanie graficzne AlterStudio

www.ptop.org.pl

tel./fax: 85 664 22 55

ul. Ciepła 17 • 15-471 Białystok

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków